

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljkatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostalnimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavih po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Na delo za naš dnevnik!

Politična stranka, ki hoče biti upoštevana in ki hoče sodelovati v vseh vprašanjih javnega življenja, je brez dnevnika to, kar je mlin brez vode. Zlasti pa velja to za stranko delavstva. Delavstvo, ki ima izmed vseh slojev najhujši boj za obstanek, potrebuje krepke opore, potrebuje zavetišča, kjer lahko zastopa svoje interese. Opora in zavetišče v teh težkih časih pa bo za slovensko socialistično delavstvo dnevnik „Naprej“, ki prične izhajati 1. julija v Ljubljani. Vsak razredno zavedni delavec, vsak, ki stremi po izboljšanju razmer, v katere je danes vključen, mora postati vnet agitator za naš bodoči dnevnik, ki bo zastopal neustrašeno in odkrito težnje delavstva. Ni dovolj, da je sam naročnik, temveč sveta dolžnost do stranke in njenega bodočega razvoja je, da gre na delo za list, da širi krog njegovih čitateljev in naročnikov. Vsi na krov!

List bo izhajal vsak dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnino sprejema sodrug Viktor Zore, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. Naročnina znaša: Za Ljubljano z dostavljanjem na dom na teden 56 vinarjev, na mesec 2 kroni 50 vinarjev; za kraje izven Ljubljane po pošti na mesec 2 kroni 50 vinarjev, četrtletno 7 kron 50 vinarjev, polletno 15 kron, celoletno 30 kron. Naročnino je treba plačevati vnaprej.

Socialistična konferenca v Štokholmu.

„Berlinski Vorwärts“ poroča: Kakor je Marcel Cachin sporočil francoskemu narodnemu svetu, mu je Branting izročil vprašalno polo, ki jo je izdelal dne 19. maja nizozemsko-švedski komite v Štokholmu ter odposlal vsaki narodni sekciji internacionale. Ta program se glasi:

I. Mirovni pogoji: a) Splošni temelji miru: Pravica narodov do samoodločbe o sebi, avtonomija narodnosti, aneksije, obnovitve; b) uporaba teh načel na konkretne slučaje: 1. Belgija, Srbija, druge balkanske dežele, Poljska, Finska, Alzacija-Lotarinška, Severni Šlezvik, Armenija, 2. Litevska, Ukrajina, Čehi, Židi; 3. kolonije.

II. Elementarni temelji mednarodnih odnošajev: a) Mednarodno pravo: Mednarodne ureditve, mednarodna razsodišča, obligatorni rok za preiskave v slučajih konflikta, druga sredstva za vzdržanje miru (League to enforce peace = Zveza za izsiljenje miru), sankcije, nasilna sredstva; b) razoroženje in svoboda morja; c) sredstva za zadostitev upravičenim potrebam po gospodarskem razvoju brez pridobitev pokrajin (internacionaliziranje internacionalnih prometnih poti, morskih ožin, kanalov, glavnih železniških prog itd.); d) odprava tajne diplomacije.

III. Praktično uresničenje teh ciljev: a) V koliki meri se sme v teh vprašanjih razmotrivati pri mirovnih pogajanjih? b) Ali naj se imenujejo studijske komisije, da se pripravi rešitev gotovih vprašanj?

IV. Akcije internacionale in demokracije: a) Sodelovanje nevtralecev pri miru; b) direktno sodelovanje parlamentov; c) sodelovanje socialističnih strank; d) uporaba

sredstev internacionale, da dobi med pripravljanjem pogajanj in med zasedanjem oficijalnih konferenc, ki imajo nalog, postaviti mirovne pogoje, trajen vpliv.

V. Splošna socialistična konferenca: a) Ali je tu pripravljenost udeležiti se splošne konference? 1. Brezpogojno? 2. Če ne brezpogojno, pod katerimi pogoji? b) Poročilo o stališču socialistične stranke med vojno; vprašanje odgovornosti; c) večine in manjšine.

Izjave na Štokholmskih predkonferencah.

Posvetovanja na štokholmskih konferencah s posameznimi strankami so zaupna. Poročila, ki jih razširjajo razne korespondenčne pisarne, so morda resnične, a popolne niso. Tudi mi priobčimo tukaj dotične izjave, da dobe naši prijatelji vsaj nekoliko vpogleda v bistvo razprav.

O posvetovanju z zastopniki avstrijske socialne demokracije poroča „Svenska Telegram Bryan“ (ki so se vršila dne 25. in 26. maja):

„Nizozemsko-skandinavski odbor se je posvetoval v petek in v soboto z zastopniki avstrijske nemške socialne demokracije Adlerjem, Hartmannom, Ellenbogom, Seitzem, Marekom in Hueberjem. Navzoči so bili dalje Diamand za poljsko socialno demokracijo Galicije, Burian in Stein za češko socialno demokracijo in Markič in Glumac za bosensko-hercegovsko socialno demokracijo. Avstrijsko odposlanstvo sodi, da je povzročil splošni imperializem vojno, a narodna vprašanja so večkrat tvorila pretežno vojne. V osrednji, izhodni in v jugoizhodni Evropi so narodi skoraj povsod tako zmešani, da ozemlja ni mogoče omejiti in bi iznova to povzročilo vojno. Celo tam, kjer bi se lahko narodi ločili, bi nastale take male države, da bi bil ogrožen političen in naroden napredek teh narodov. Če bi se razbila že obstoječa velikodržavna gospodarska ozemlja, bi to koristilo le velikim buržoazijam, ki bi lahko male države izigravale drugo proti drugi in jim gospodarile. Odposlanstvo se je zato izjavilo glede na obrazložena temeljna načela za narodno samoupravo. Sodi, da si morajo svobodščine priboriti narodi sami. Posebno so odposlanci naglašali:

1. Zahtevajo, naj se sklene mir brez aneksij.

2. Za vojno smatrajo odgovorne vse meščanske vlade in vladajoče buržoazije v isti meri in se zato zavzemajo za splošen mir brez odškodnin. Sodijo, da se mora vprašanje o krivdi vojne odkloniti. Z ozirom na posamezna narodna vprašanja so se delegati izjavili proti aneksiji Belgije, za državno samoupravo slovanskega ljudstva in za prost dohod Srbije k morju tako, da se s Srbijo združi Crnagora. Balkanske države naj uredijo svoja državna stremjenja med seboj in naj same potom zveze uresničijo vse zahteve balkanskih narodov.

3. Jugoslovanski narodi v ozemlju Avstrije in Ogrske z Bosno naj ostanejo v zvezi monarhije, a delegati se obvežejo, da bodo stremjenja teh narodov po samoupravi vsak čas pospeševali.

4. Zagotovi naj se samostojnost Finske in Ruske Poljske. Poljaki v Galiciji in na Pruskem naj predvsem dobe popolno

samoupravo v okviru obeh držav; zahtevali so tudi popolno narodno samoupravo avstrijskih Rusinov. Delegati pričakujejo, da se bo poljsko vprašanje v bodočnosti trajno uredilo potom svobodnih dogovorov med zopet probujeno državo Kongresne Poljske in osrednjimi velesilami.

5. Nasproti gotovim pretvezam, kakor da gre v sedanjih vojni za osvoboditev malih narodov v Avstriji, pribijejo delegati, da avstrijska država vzdržuje male narode v njih narodnem obstoju. Delegati so izjavili, da smatrajo za bistven del mirovne pogodbe gospodarska in narodnopravna vprašanja. Zahtevajo: Ponovi naj se svoboden obrat na suhem in na morju; odpravo visokocarinskega sistema; odprta vrata v vsa kolonialna ozemlja; ustanovi naj se skupna narodna uprava vseh morskih cest in mednarodnih prekopov oceanov; ustvari naj se nove svetovne železniške zveze z udeležbo in z soupravo vseh velesil. Delegati ugovarjajo gospodarski vojni, katere način je določil pariški posvet leta 1916. Sodijo, da more carinska zveza le napredovati, če se razširi svoboden promet. V mirovni predlog naj se sprejmejo tudi skupna določila v smislu zahtev mednarodnega strokovnega kongresa.

6. Vojna je uničila vsa jamstva dosejanega morskega prava. Gojiti se morajo dalje pravna določila, ki so se bila ugotovila v pariškem miru leta 1856. Prepove naj se korzarstvo in oborožba trgovskih ladij, odpravi naj se pravica plenjenja na morju, omeji naj se pojem tihotapstva, vsaj vse surovine obleke in prehrane morajo biti izključene; pravica zapore naj se omeji na stari obseg, prepove naj se proglasiti del odprtega morja za vojno ozemlje, omeje naj se v morskem in v zračni vojski dopustna vojna sredstva.

Odposlanstvo se je dalje zavzelo, naj se nadaljuje delo obeh posvetov v Haagu, za pogodbeno omejitev oborožb na vodi in na suhem do popolne razorožbe stoječih vojsk, za organizacijo ljudske armade, ki bo namenjena le obrambi dežele, in v kolikor so oborožbe še potrebne, za poddržavljenje oboroževalne industrije. Avstrijska socialna demokracija je brez pridržka in brezpogojno pripravljena za sklicanje socialističnega kongresa in sodi, da je vsak osek internacionale dolžan udeležiti se socialističnega kongresa. Delegati pričakujejo, da se bodo vse sekcije pričele v istem duhu pogajati in da bodo zastopane vse narodne sekcije: večine in manjšine. Češki, poljski in bosenski delegati bodo po posvetu z drugimi organizacijami obrazložili svoje stališče.

Nizozemsko-skandinavski komite je prejel od češke centralistične socialistične stranke komunike, ki pravi med drugim:

„Češke socialistične stranke na Češkem se pridružujejo v splošnem načelom, ki jih je postavilo odposlanstvo nemških socialistov v Avstriji. Češko ljudstvo, katero zastopajo socialistične stranke, želi mir brez aneksij in vojnih odškodnin, ne da bi s tremi hoteli oškodovati pravičnih zahtev kakega naroda. Češki narod pripoznava težke preizkušnje, katerim so bile nekatere dežele vsled vojne izpostavljene, ter zahteva na podlagi morale in pravice obnovitev Srbije, Rumunije in Belgije, ne samo za trenutek, marveč z garancijami za trajno bodočnost. Zahtevajo

mir na podlagi, da se narodi kulturno in gospodarsko svobodno razvijajo.

Teh zahtev pa ne gre utesniti z ozirom na češko narodno vprašanje. Češki narod ima pravico do popolne avtonomije in svobode ter bo vztrajal na tej pravici. To svojo pravico pa bo mogel doseči češki narod najboljše z demokratizacijo Avstrije in popolno reorganizacijo na podlagi splošnega narodnostnega programa. Od štokholmske konference pričakujemo obnovev internacionale, pričakujemo od nje pa tudi razširjenje splošno veljavne mirovne ideje.

Minuli teden so se vršila posvetovanja s socialisti večine v Nemčiji. Po dogovoru glede na razpravo je podal sodrug Scheidemann natančno pojasnilo politike socialno-demokratske stranke v Nemčiji. Med drugim je rekel, da so nemški sodrugi po izbruhu vojne v smislu svojega stališča dovolili vsa za obrambo dežele potrebna sredstva. Obenem so se pa trudili nemški socialni demokrati neprestano za dosego miru z vplivanjem na nemško vlado in naslanjajo se na socialistično internacionalo. Nemška vlada je večkrat namigavala, da je pripravljena za mir. Nemški socialni demokrati hočemo mir, nikakor pa ne razbitje naše domovine. Zaraditega je potrebno, da jo branimo, dokler ne privolijo nasprotniki v mir sporazumljenja. Sodrugi Scheidemann je tudi izjavil, da nemški socialni demokrati žele sestanek Internacionalne, ki naj pripravi pot čimprejšnjemu sporazumljenju v zmislu programa, ki ga zagovarjajo tudi ruski socialisti.

Zadnji govor državnega kanclerja in rusko delavsko časopisje.

V Rusiji so pisali o Bethmann-Hollwegovem govoru meščanski in tudi socialistični listi. Socialnorevolucijski list „Narodna Volja“ pravi o zadnjem govoru nemškega državnega kanclerja naslednje:

„Govor Bethmannov razpršuje končno vse iluzije. Ruska revolucija ni mogla imperialistične Nemčije pripraviti do tega, da bi spremenila svojo zunanjo politiko. Iz svojega nagiba se ne bo odločila za opustitev vseh osvojevalnih namenov, ki jih ima v tej vojni. Nasprotno so nade za mir, ki jih je revolucija v svojem prvem štadiju razvoja zbudila v širokih plasteh ruskega ljudstva, vero nemške vladajoče kaste v zmožnost zmage nad alijeranci precej okrepile in njih neodjenljivost podnetile.“

Nekoliko zmernejši pa tudi na levi stoječi „Djenj“ pravi:

„Govorili smo že večkrat o tem, da je govor nemškega državnega kanclerja prikrita ponudba za mirovna pogajanja. V resnici pa se glasi govor kakor direktno izzivanje.“

„Ruskaja Volja“ pravi:

„Se nikdar prej niso kazale besede nemškega kanclerja toliko ošabnosti napram našim zaveznikom in toliko prezirljive dobrohotnosti napram Rusiji. Skoro se zdi, da se že čuti gospodarja položaja. S težkimi kaznimi grozi zahodnim narodom, ki se upajo ohraniti v boju proti nemškim zahtevam po svetovnem gospodstvu. Nas smatra že za premagane in nam velikodušno obljublja milost, če se bomo požurili pristati sramotnemu predlogu posebnega miru.“

„Jedinstvo“, glasilo Plehanovo, pravi k Bethmannovemu govoru:

„Vsak, ki zna misliti, čuti, da nemški državni kancler noče prav ničesar vedeti o formuli „Mir brez vojne odškodnine in odstopa ozemlja“.

Drugeče sodi kanclerjev govor „Djolo Naroda“:

„Govor Bethmannov je torej tisočkrat ponavljana varianta nikdar končanega refrena: nastopil bom, ko nastopiš ti, govoril, ko govoriš ti, itd. Enako kakor vsi zastopniki alijeranih vlad se brani Bethmann kar najodločneje jasno in točno, povedati, v čem naj pravzaprav obstoji namen neumnega pobijanja.“

Sporazumljenje.

Ko je še živel na svetu primitivni človek, ni poznal sporazumljenja. Sosed je bil sosedu sovražnik, vsak je poznal le samega sebe. Kar najbolj načelnega pomena za razvoj človečanstva pa je bila doba, ko je pričel primitivni človek spoznavati, da sam sebi mnogo več koristi, če se jame združevati s sovrstniki. Tako so nastajale majhne zveze, združbe, s katerimi so se družile vedno nove in se spajale tesneje in tesneje med seboj. Pri Slovanih so nastajale polagoma zadruge po rodovinah, ki so se zopet prijateljsko zblíževale s svojimi sosedi. Nastajalo je vedno več takih združb, ki so se zbujele in pospeševale med človeštvom z misel za skupno, vzajemno življenje, dokler ni dosegel svet današnje stopnje razvoja, v katerem je razmeroma le malo takih združb, držav, ki tvorijo vsaka zase, za svoje ozemlje tako sporazumljeno družbo, čeprav je to sporazumljenje na podlagi postav in norm za mnogo ljudi le prisilno.

Toda ne glede na to, se obširne množice klanjajo takemu sporazumljenju le vnanje: ni to sporazumljenje popolnejše, ker se tiče le oblasti nad življenjem, gospodarskih vprašanj in obrambe napram drugim državnim zvezam. Globjega sporazumljenja, bolj iskrenega razmerja med človekom in človekom je tudi še danes le malo v velikih sporazumljenih zvezah.

Kakor je pa zmisel za sporazumljenje doslej obenem z združevanjem človeštva bolj in bolj naraščal, tako postane tudi v bodoče popolnejši, čim bolj se bo razvijal zmisel za organizacijo. Čim bolj bo izvedena organizacija skupnega življenja, tembolj iskreno bo tudi sporazumljenje.

Če zaraditega v naši bojovni organizaciji hrepenimo po naravni združitvi človeštva, hočemo s tem doseči boljši in popolnejši zmisel za sporazumljenje. Smoter socialističnega življenja, ki hrepenimo po njem, edini omogoči resnično in iskreno skupno življenje človeka s človekom.

V veliki meri nas izobrazuje v tem zmislu že naš skupni boj s svojimi stremljenji po skupnosti in s svojim solidarnim stremljenjem po onem novem svetu. Novi svet, ki nekoč pride, tvori okvir za skupno življenje vseh nešteti množic, ki jih naša bojna misel za skupnost notranje izobrazila in vzgoji naravno v zrele ljudi.

In zato nas opominja zlasti doba te svetovne vojne, doba, ko najbolj nedostaja sporazumljenja med človeštvom, na veliko dolžnost napram naši organizaciji. Najpomembnejši faktor so organizacije; te dovejejo svet sovražstva v svet ljubezni, in zaraditega moramo prav sedaj ostati zvesti organizaciji in ji pridobivali z največjim navdušenjem zopet in zopet nove člane.

Obvestilo Unijskega načelstva.

Važno za blagajnike in člane!

Skupno načelstvo Unije rudarjev avstrijskih je sklenilo na svoji seji dne 10. maja 1917, da se nakazuje in izplačuje od 1. junija 1917 dalje

posmrtnina za člane in svojce le proti vposlatvi

potrdila smrti

na predlogu za podporo, ki ga popolnoma izpolni podružnica ali plačevalnica in

Unijske članske knjige.

Podružnicam in plačevalnicam se dopišljejo te dni potrebne tiskovine (2 obrazca) v primernem številu. Ravnanje je enako kakor pri vojni podpori, le da se pri zahtevi posmrtnine sme rabiti edino rumeni tiskovini, dočim se morajo rabiti pri vojni podpori tudi vbodeče beli obrazci. Nikar torej ne zamenjajte tiskovine! Za potrdila smrti, ki jih napravi župni ali občinski urad, zdravnik, bolniška blagajna, eventualno bolnišnica, se morajo rabiti izključno rumeni obrazci,

ki jih je izdala Unija; dobe se pri vseh blagajnikih.

Sklenjeni ukrepi so bili potrebni, da se odpravijo vbodeče zamudne pisarije, ki so često zavlačevale izplačilo posmrtnine.

Blagajnike prosimo, da ravnaajo točno po tem sklepu, ker bi sicer ne bilo mogoče nakazati pogrebno.

Načelstvo Unije.

Domači pregled.

Program avstrijske vlade. V torek dne 12. t. m. je avstrijski ministrski predsednik grof Clam Martinic podal v drž. zboru programatično izjavo vlade. Izjava ne podaja prav nič novega. Pričakovali smo tako izjavo, ki je preračunjena na obtoječe razmere v državi. Program vlade je Avstrija, je rekel Clam Martinic, dasi temu programu ni ugovarjal nihče. Najodločneje je protestiral v imenu vlade, proti razmotrivanjem vprašanj v zbornici, ki posegajo v okvir državne oblasti združenih držav in v drugo polovico države. Omenjal je tudi narodnostno vprašanje ter rekel, da je to vprašanje rešiti sedaj že morda prepozno, toda ne obljubi ničesar razen nova pogajanja, če se bodo hotele stranke pogajati. Povedal je nekaj tudi o socialni zakonodaji in gospodarski politiki. Programatični govor je bil le nekakšen slavospev, ki ne more ustrezati pričakovanju. V Avstriji imamo že dolga desetletja spore in prepire v parlamentu in v javnem življenju. Vsak politični otrok ve, da je treba reform, svobode in enakopravnosti za vse narode in sloje, da treba spraviti s sveta duhomorne in razvoj ovirajoče zapreke, toda nihče ne pride, ki bi to ukrenil. Ne samo doma, tudi zunaj naše države vpliva ta konzervativnost silno neugodno. — K programatični izjavi so govorili za Jugoslovane dr. Korošec, za Čehe Stransky in za Nemce Dobernig. Slovenski poslanci so zagovarjali združitev južnih narodnosti v kulturne enote v Avstriji, Dobernig se je pa zavzemal za dosežanje sistem. Iz programatične izjave je bistveno razvidno le to, da se Clam Martinicova vlada izrecno naslanja na nemško-nacionalno zvezo.

Poslovnik za avstr. državni zbor je sprejela tudi gosposka zbornica in cesar ga je potrdil.

Državni zbor na Dunaju zboruje od torka. V torek je podal Clam Martinic vladni program, ki so se o njem izjavile nekatere stranke. V sredo je govoril k proračunski razpravi kot prvi govornik sodrug Seitz. V svojem govoru je naglašal potrebo miru. Krivce vojne bodo dognale in pozvale na odgovor politične stranke. Glavni krivec je razvoj kapitalistiške družbe. V bodoče ne sme več odločevati diplomacija o usodi človeštva kakor je to bilo leta 1914. Stokholmska konferenca bo opravila priprave za agitacijo za mir, ki jo bo potem delavstvo izvedlo po vseh državah. Ljudstva se ne sovražijo med seboj, naša dolžnost pa je nastopiti proti lažem korenspondence. Diplomacija danes sploh ne more občeovati. In če se proletariatu posreči v interesu proleterariata pospešiti mir, bo to delo velikansko. Mir brez aneksij, brez kontribucij, mir sporazumljenja, pravični mir.

Z Jesenic. V naši tovarni na Savi smo samci ali bolje rečeno tisti, ki nismo oženjeni res pomilovanja vredni. Splošna tovarniška kuhinja? — Ne, o tej niti govoriti ni! Ako pa nočeš hoditi v to kuhinjo, pa pojdi privat, tam te pa oderejo tako do kosti, da moraš pustiti ob mesecu kar celo kuverto njim. Če pa gre samec k delovodji prosit za zboljšanje plače, se mu pravi: kaj nimate dosti, saj ste sami? Torej tako! In vendar hočemo tudi mi samci živeti! Zato vsi v organizacijo! Tam najdemo pota do izboljšanja svojih razmer.

Jesenice na Gorenjskem so vendar gozdnoti kraj, tako da v nekaterih krajih

vise drva kar skozi okno v hišo, toda ti se jih ne smeš dotakniti, si takoj kaznovan. Pri gozdnem uradu ti jih ne dajo za noben denar, kvečjemu se ti posmehujejo, češ, pojdi gor pod Golico ali pod Stol po šušo šaro. Ali tako? Nedavno pa se je dogodil slučaj, ko je neka delavčeva žena šla po drva in revica si je zlomila nogo. Sedaj je ubogi delavec brez drv, ženo ima v postelji in še sam je bolan. Prosimo, če ima vodstvo tovarne še količaja srca do svojih trpinov, naj skuša glede kurjave že vendar enkrat razmere izboljšati.

Iz Črne. Na dan Rešnjega telesa je šel Franc Roter vulgo Fik v Koprivni v cerkev in pustil pet malih otrok doma. Komaj odide oče, ki je vdovec, pride srbski ujetnik v hišo z velikim kolom zahteva od otrok, ki so se ga silno prestrašili, jedil. Ponudili so mu kruha in mleka in potem zbežali drug za drugim iz sobe in pustili vse odprto. To priliko je porabil ujetnik, čvrsto napolnil najprej želodec, potem pa še svojo malho, pobral različna jedila, in nekaj denarja in jo odkuril. — Zbledlo se je te dni naši babici Katri Turjak. Uganjala je različne muhe, hotela je zaklati svojo hčer in zažgati svojo hišo. Odvedli so jo v bolnišnico v Celovec. — Opozarjamo še enkrat člane Konsumnega društva, da prineso vsi svoje dividendne znamke najkasneje do 15. julija. Leto konča 31. julija, ne pa 30. junija, kakor je bilo že poročeno.

Zgradba mestne pekarije na Dunaju. Dunajski magistrat razglasa, da je bilo v soboto v seji upravnega sveta prvega dunajskega mlina Vonviller & Komp. akcijske družbe, pri kateri je dunajska občina udeležena s 60% akcijskega kapitala, sklenjeno ustanoviti tovarno za kruh in jo prikloniti imenovanemu mlinu. Podjetje se zgradi na občinskem svetu poleg mestnega skladišča. Načrti so že izdelani in namerava se s prva izdelovati 200.000 kg kruha na dan. Bržčas bodo dajali kruh v razprodajo malim pekarijam. Tozadevni razgovori med mestno pekarijo in dunajskimi peki so se že pričeli. Vzrok, da se ustanovi na Dunaju mestna pekarija, je iskati v tem, da so se med vojno izrazovito pokazale vse napake malih pekarij. Občina je prišla do prepričanja, da se da vprašanje preskrbe občinstva s kruhom ugodno in definitivno rešiti edinole z ustanovitvijo mestne pekarije.

Gospodarska zveza med Avstrijo in Nemčijo. Na Dunaju so se vršila zopet posvetovanja glede gospodarske zveze med Nemčijo in Avstrijo. Zveza bo obsegala tudi skupni carinski tarif. Svoje mnenje o taki zvezi smo že povedali pred nekaj meseci.

Dunajski mizarji v Spodnji Avstriji so zahtevali novo draginjsko doklado v znesku na uro 30 h. Zveza delodajalcev je dovolila za moške delavce zopet 20 h, in za ženske delavke 16 h na uro.

Ogrska kriza. Določitev grofa Morica Esterhazyja ni našla na Ogrskem tako vnetega odobravanja, kakor bi utegnil kdo soditi po pisanju avstrijskih nemških listov. Že pri sestavi novega ministrstva se ima grof Esterhazy boriti z vsakovrstnimi težavami. Brezpogojno stoji na njegovi strani edino le ustavna stranka, kateri pripada grof Esterhazy sam, dočim se drže vse druge stranke nekako rezervirano. Druge opozicijske stranke hočejo grofa Esterhazyja podpirati le pod gotovimi pogoji, dočim pravijo člani dosedanje vladne stranke, da bodo glede volilne reforme proti novi vladi zavzeli opozicijsko stališče, državne potrebščine pa dovolili vse. Grof Esterhazy je s posredovanjem poslanca Vaszonyja ponudil socijalnim demokratom ministrski portfelj, v prvi vrsti Oskarju Jassyju. Ta je ministrski portfelj odklonil z ozirom na položaj, v kateri je prišla ogrska socijalno-demokratska stranka vsled vojne, a sodi se, da bo Jassy prevzel poleg Vaszonyja mesto državnega tajnika za socijalno skrb.

Novo ogrsko ministrstvo. »Az Est« objavlja sledečo baje avtentično listo novega ogrskega ministrstva: Predsedstvo: grof Moric Esterhazy, državni tajnik: Gabrijel Ugrom, poljedelstvo: Bela Mezössy, državni tajnik: Štefan Bottlik; pravosodje: Viljem Vaszonyi; minister a latere: grof Karoly; honvedni minister: Szurmay. Če vstopi grof Apponyi v vlado, bo prevzel mesto naučnega ministra.

Hrvaški Ban baron Skerlec je odstopil. Hrvatskim banom je bil imenovan leta 1913. Ni izključeno, da postane ogrski minister za Hrvaško.

Strah in stud pred mrčesi, stenicami, bolhami, ušmi, muhami, ščurki, grili, molji in drugo golaznijo je gotovo upravičen, kajti muhe razširjajo s svojim obleženjem smetij in potem jedil, boleznij; molji, grili, ščurki, pešesne uši povzročajo škodo v hiši, stenice, bolhe, uši pa nadlegujejo ljudi in živali. Vso to golazen v hiši, kuhinji, hlevu in vrtu pokonča takoj Fellerjev mrčesni prašek »Elsa«, ki prekaša vsa druga mrčesna sredstva. Cene pred vojno. 4 velike škatle 6 kron. — 1 škatlo kot prikldo 1 K 50 v. za ovoj in pošiljatev 2 K 30 v. več, razpošilja edino pristno lekarnar E. V. Feller Stubica, Elzatrj 334. (Hrvaško).

Svetovni pregled.

Štokholmska konferenca obravnava dalje s posameznimi deželimi strankami. Nekateri voditelji Vanderwelde, Henderson in Thomas bi radi sklicali prej konferenco socialistov sporazuma v London, češ, da bi bila to ugodna priprava za mednarodno konferenco, ker je upati, da bi se vsi socialisti v državah sporazuma zedinili na predloge ruskega delavskega in vojaškega odbora. S tem bi se konferenca zavlekla, obenem bi pa tudi socialisti v Angliji in Franciji doslej izposlovali svoje potne liste, ki jim jih sedaj še vladi odrekata. Prepričani smo pa, da bo Internacionala Indii te zavlačevalne ovire premagala s svojim energičnim delom za mir, ki ga je pričela.

Svetovna vojna. Soška bojna črta se je zadnje dni precej pomirila. Poraz pri Jamljah je neugodno vplival v Italiji in deseta soška bitka, ki je stala okolo 200.000 žrtev še ni odprla poti v Trst. Novi boji so se pa pričeli na Tirolskem na visoki planoti Sedmerih občin, to je med mestom Asiago in reko Brento. Tudi na tem bojišču so se pričeli boji s topovskim in bobnajočim ognjem in končno z navali moštva. Prvi italijanski navali so dosegli nekaj uspehov, ki so jih pa v protisunko zopet izgubili. Bitka se še vrši. Švicarska poročila pravijo, da utegne postati to bojišče prav važno, ker so se Italijani pripravljali za napad nad leto. Gre tukaj za postojanke, ki so v gorovju po 1500 do 2000 metrov visoko. — Na ruskem bojišču ni posebnih bojov. Ponašljajo se pač posamezni boji, ki pa niso bistvenega pomena. Na Balkanu imajo redno manjše in večje boje na celi črti. Italijani so zasedli Janino na Grškem. Sporazum zahteva od Rusije, da prične veliko ofenzivo. Na francoskem bojišču se vrše zopet veliki boji na dveh mestih, zlasti na Flanderskem. Japonska je zasedla nekatere kraje Sibirije v Aziji, da vzdrži red na ruskem ozemlju. No, kaj pomeni to, vemo: Japonska hoče »osvoboditi« sibirskie narode novega »ruskega trinoštva« prav tako kakor vsa velika fraza o osvoboditvi narodov, pod katero se morenje trpečega človeštva nadaljuje.

„Dima je veliko, bomo videli kaka bo pečenka.“ Te besede je zapisal ljubljanski »Slovenski Narod« v poročilu o Štokholmski konferenci. Njegove niso, a strinja se z njimi. Mi nimamo k taki opazki dostaviti drugega, kakor konstatirati, da bo Štokholmska konferenca opravila ogromno delo, če ne napravi prav nič drugega kakor da uvede resno mirovno gibanje. In takemu delu se ne — posmehujemo.

Socialni demokrati na Švedskem so priredili velike shode in manifestacije za splošno volilno pravico in reformne zakone v varstvo delavcev. V parlamentu niso hoteli razpravljati o socialističnem predlogu. Vlada je izjavila, da se v kratkem vrše volitve in volilci naj pokažejo svojo voljo. Sedaj mora vlada v prvi vrsti čuvati nevtralnost.

Švedska ljudska penzija. Letno poročilo švedskega penzijskega urada poroča za leto 1916: V tem letu je bilo iznova penzioniranih 109.878 oseb in je število zavarovanih naraslo na 3.430.000. Penzijski zavarovalni skladi so znašali okroglo 71 milijonov kron. Za podpore in penzijske doklade se je izplačalo okroglo 15 milijonov kron; k tem stroškom je prispevala država 11¼ milijonov kron, ostanek, okroglo 3¾ milijonov pa občine in deželni zbori. Namen urada je tudi boj proti invalidnosti. Imel je v minulemu letu 3000 slučajev, od katerih je oskrboval zdravljenje v 2000 primerih. Podpiral je tudi rodovine vpoklicanih, ki jih je zaradi varstva nevtralnosti vlada pozvala pod orožje.

Državna brezposelna podpora v Švici. V Švici je doslej šest kantonov od 25 in mnogo mest in občin prispevalo k brezposelnim podporam strokovnih organizacij; kantona Genf in Bazel mesto prav po Genfskem sistemu; drugi štirje kantoni in različne občine pa le deloma. Zvezna vlada ni v ta namen doslej prav nič prispevala, čeprav je to delavstvo in njega zastopstvo v zveznem zboru že večkrat zahtevalo. Pred leti je v zveznem zboru priporočal uvedbo prispevka demokrat dr. Hoffmann, in sicer po Genfskem sistemu, kar je pa zbor odklonil. Takrat je dovolil zvezni zbor plačevati na leto le 40 do 50 tisoč frankov za delavske razkaze (posredovalnice). Sedaj nameravajo uvesti tudi v zvezi prispevek za strokovno podpiranje brezposelnih, in sicer iz davkov od vojnega dobička, kar nikakor ni slabo. Od vojnega dobička se bo pobiral 25 odstotni davek, in sicer že za leto 1915. Davek vojnega dobička zato leto utegne znašati po sklepih zveznega sveta 3 milijone frankov; ta znesek bo tvorilo ustanovni sklad za brezposelno preskrbo. Za leto 1916 se bo pobiral 20 odstotni nadavek od davka na vojni dobiček v ta namen ter se računa, da bo tako narasel sklad za brezposelne podpore na 10 milijonov frankov. Iz tega sklada prispeva Zvezna vlada za med vojno in zaradi vojnih razmer potrebno delavsko preskrbo k podporam iz kantonskih in občinskih dajatev ter občekoristnim podjetjem, da s tem lajša bedo, ki jo je povzročila vojna po nedolžnem delavstvu. Zvezni svet pač menda smatra tudi strokovne organizacije kot občekoristne ustanove, ki dobe prispevek k podporam za brezposelne. Iz omenjenega sklada se dovoljujejo tudi sicer podpore v bedi, čeprav ji ni brezposelnost povod. Načela podeljevanja te podpore se določijo naredbenim potom. Strokovne organizacije so zahtevale prispevke za čas od pričetka vojne. Dr. Hoffmann, ki ga je zvezni svet vprašal za mnenje, je to zahtevo odklonil, čemur se je pridružil tudi zvezni svet. Nasprotno je pa dovolil kanton Zirihi v svojem ozemlju se nahajajočim strokovnim organizacijam državne prispevke 33.806 frankov za 1914, 31.421 frankov za 1915 in za 1916 je postavil v proračun za leto 1917 35.000 frankov. Seveda je naravno, da se švicarski kapitalisti upirajo uvedbi brezposelne državne podpore.

Italijanska zbornica je bila sklicana na dan 14. junija, a so jo sedaj odgodili do 1. julija.

Pri onesnaženju kože na obrazu, glavi in telesu, pri bolečinah in srbečici, kakor pri preobilnem potenju in preveliki občutljivosti proti mrazu je potrebno, primešati vodi, s katero se umivamo, antiseptični, desinfekcijski dodatek, ki pospešuje trdnost kože. Kot tak je zelo priljubljen Fellerjev

dobrodišči, bolečine lajšajoči rastlinski esenčni fluid z znamko „Elza-fluid“. Z vodo mešan učinkuje brez vtiranja ali drgnjenja hladilno in osvežujoče. Isti odstrani kožne nečednosti posebno naglo, uniči bolezenske kali in odstrani kožno srbečico in preobilen pot. Vsled svojega učinka, da vzbudi kroženje krvi, prinaša s tem novo življenje v omrežje kože, tako da postane ista zopet čista, mehka in rdečkasta, kakršna pač mora biti zdrava koža. Fellerjev „Elza-fluid“ bi se naj radi tega v vsaki družini uporabljali. Cene pred vojno. 12 steklenic stane na vse strani samo 7 K 32 v. Naroče se pristne edinole pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr 334, (Hrvaško.) Našim čitateljem priporočamo, da imajo to izvrstno domače zdravilo vedno v zalogi, ker se isto lahko uporablja pri negovanju telesa mnogoterno. Kot odlično, zdravniško preizkušeno želodčno zdravilo priporočamo Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elza-kroglice“. 6 škatlic 5 K 57 v franko. (su)

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

500 KRON

vam plačam, če ne odpravi moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vaša kurja očesa, bradavice in oroženelo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroščevim listom K 1-75, trije lončki K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Stotine za hvalnih in priznanih pisem. Kemi, Košice (Kaschau, Kassa) 1. poš. predal 12/391, Ogr.

Kdor ne odstrani svojih kurjih očes, ga utruji vsaka

Odstranitev kurjih očes brez bolečin

je za vsakega res velika dobrot. Ne more pa se dovelj svariti pred porezanjem kurjih očes. Kako lahko se pregloboko zareže ne da bi se opazilo, na noge pride vedno prah in nesnaga, ki lahko zaideta v rano in se tako kri zastupi, kar je imelo že čisto smrtno posledico. Kurja očesa je možno odstraniti brez noža lahko, hitro in zanesljivo s Fellerjevim turist. obližem z znamko „Elza“, (obliž za kurja očesa cena pred vojno 1 K, v škatli 2 K) ali Fellerjevo turist. tinkturo z znamko „Elza“ (tekoča tinktura za kurja očesa) cena, 2 K. Na tisoče hribolazcev, orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetovalcev in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vsi, ki so to sredstvo že enkrat rabili, je hvalijo in priporočajo kot najbolje, hitro in najvarnejše učinkujoče za korenito odpravo kurjih očes. Med tem, ko druga sredstva, kakor rezanje, pilenje itd., odstranijo samo vrhni del kurjega očesa, korenino pa puste, vsled česar očesa takoj zopet zrastejo, odstranijo gorenjenavedeni izdelki kurja očesa s korenino vred. — Oba izdelka, kakor tudi prašek za odstranjenje telesnega potu in potu na nogah 1 karton 1 krono, 6 kartonov 8 K 30 v, poštino io ovoj 2 K 30 v. več pri lekarnarju

E. V. FELLER, Stubica, Elzatr 334.
(Hrvaško.)

Podplati

se ohranijo, če se na nove ali malo ponošene čevlje pritrdijo nabitki iz usnja.

Za en par z žeblički cena

za otroke	za dame in dečke	za gospode
26—35	36—42	40—46
K 1-20	K 1-50	K 1-80

Dobe se v zalogi čevljev „P E K O“
Peter Kozina & Ko., Ljubljana,
Breg, nasproti Sv. Jakoba mostu.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Božidar Kisel, Trebnje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira dopol. popol.	Stanovanje
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21—1/21	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Franc Minar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3	Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stoj in franko.